

## СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ГОЛОВНИХ УБОРІВ

Студ. Д.О. Лайкун, гр. МгШ-17,  
Наукові керівники проф. С.М. Березненко, ас. Т.П. Артеменко  
Київський національний університет технологій та дизайну

**Мета і завдання.** Головний убір – елемент одягу, що надягається на голову, який несе інформаційну, захисну або естетичну функцію. Метою роботи є дослідження, які допоможуть систематизувати асортимент головних уборів за різними ознаками, так як не існує загальної класифікації. Для вирішення цього завдання досліджено історію виникнення головних уборів; розглянуто способи використання у різних сферах життєдіяльності; систематизовано існуючу інформацію про головні убори для створення інформаційної бази з можливістю її розширення.

**Об'єкт та предмет дослідження.** Об'єктом дослідження є процес проектування головних уборів. Предметом дослідження є асортимент головних уборів.

**Методи та засоби дослідження.** Дослідження базувалися на основі системного підходу, аналізу та синтезу інформації про асортимент головних уборів. Обробка та оформлення інформації проводилась за допомогою прикладних комп'ютерних програм.

**Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів.** В результаті роботи на основі аналізу асортименту сформовано структуру класифікації та вперше розроблено розгорнуту систематизацію головних уборів за рядом ознак. Проведені дослідження є підґрунтям для проектування сучасних головних уборів.

**Результати дослідження.** Статус головних уборів у моді, і не тільки, дуже сильно зростає, на сьогоднішній день жодна людина не обходиться без цього аксесуару[1]. Головний убір, безперечно, займає провідне місце серед різних доповнень. Його загальний вигляд, форма, матеріал, колір, оздоблення та впливає на призначення. Головні убори мають багато різних функцій, які допомагають людям в захисті голови від зовнішніх та внутрішніх впливів, а також служать доповненням до того чи іншого образу. Головні убори завжди відображали гідність, часто виявляли почуття гумору, винахідливість, уяву, причому, жоден інший предмет одягу в цьому не зміг перевершити їх [2]. Протягом століть головні убори були тим елементом образу, через який помітно прослідковувалась особистість, статки та статус їх власника. За останні 500 років змінилися матеріали, способи з'єднання та формоутворення, конструкція, форма в цілому, а також значно розширився асортимент та спектр використання.

Головні убори виконують такі функції:

- утилітарну, захисну (будівельні, шахтарські каски) та гігієнічну (медичні шапки);
- естетичну, коли убори доповнюють ансамбль одягу;
- соціальну: морально-етичним є носіння платка жінками в багатьох віросповіданнях; інформативними є релігійні, національні, формені убори, що візуально передають статус у суспільстві чи по службі, також деякі види головних уборів виконують виховну функцію та інші.

Головні убори розрізняють за призначенням:

- побутові: повсякденні та святкові;
- виробничі, для захисту голови від впливу шкідливих факторів виробництва або для гігієнічного захисту середовища від людської життєдіяльності, такі як ковпак кухаря, медична шапочка тощо;

**Сучасні матеріали і технології виробництва виробів  
широкого вжитку та спеціального призначення**

*Технологія та конструювання швейних виробів*



- формені (залізничників, військовослужбовців, поліцейських та ін.);
- історично-етнографічні головні убори;
- спортивні, що поділяють на утилітарні (гумові шапки для водних видів спорту), захисні (каска хокеїста, боксера, велосипедиста, гравця у бейсбол) та інформативні (шапочка-жокейка для занять кінним спортом, гри у поло);
- обрядово-релігійні (убори священників, весільні головні убори), де головною характеристикою є їх знакова функція;
- видовищні, сценічні.

За сезонною ознакою повсякденні головні убори розділяють на літні, демісезонні, зимні та всесезонні, з цим розподілом тісно пов'язаний вибір матеріалів, адже для кожного сезону потрібний відповідний мікроклімат, який забезпечить той чи інший матеріал.

За методами утворення форми розподіляють:

- конструктивний – шляхом попереднього членування матеріалу на складові деталі та їх з'єднання різними способами;
- фізико-механічний (користуючись властивостями матеріалів та впливаючи на їх структуру) – шляхом надання виробу об'ємної форми на колодках за допомогою волого-теплової обробки, вібро- та гідроформування чи продавлювання;
- комбінований – залучають декілька методів.

Окрім вищезазначених ознак, головні убори можна розділити на такі, що кріпляться до плечового виробу, наприклад капюшони, убори-трансформери, які з одної форми за допомогою конструктивно-технологічного рішення та добору матеріалів можна перетворити в іншу форму чи виріб [3], яка змінить відповідно цільове призначення та вигляд убору; також, головний убір може служити як окремих аксесуар або як такий, що є доповненням-вкладишем чи кріпиться за рахунок відповідної застібки до іншого головного убору, такі як підшоломники чи гігієнічні вкладки. Сьогодні широкої популярності набирають головні убори з профілактичним ефектом: головні убори для реабілітаційного періоду після операцій на голові, убори з біофотонами, з терапевтичним ефектом для онкохворих, для забезпечення необхідного мікроклімату та перешкоди утворення мікробів.

В роботі було створено систематизацію різновидів головних уборів за різними ознаками, яка надана у вигляді схеми.

**Висновки.** Проведено аналіз та систематизовано існуючу інформацію про головні убори. Впорядковану та формалізовану інформацію можна використати для створення інформаційної бази з метою розробки нових моделей виробів та підвищення конкурентоспроможності головних уборів.

**Ключові слова.** Різновиди головних уборів, головні убори, систематизація головних уборів.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Булатова Е. Б. Моделирование и конструирование головных уборов: учеб. пособие для вузов / Е. Б. Булатова. – М. : Академия, 2007.
2. Головний убір: родзинка вашого стилю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://megasite.in.ua/4375-golovnijj-ubir-rodzinka-vashogo-stilyu.html>
3. Стрижова О.П., Баннова І.М. Дизайн головних уборів: навч. посібник. – Хмельницький: ХНУ, 2013. –152с.